

Спортивні здобутки українців на міжнародній арені: історико-аналітичний огляд

*Семаль Наталія Володимирівна¹, Серебряков Олег Юрійович²,
Гах Роман Васильович³*

Опубліковано	Секція	УДК
22.12.2025	Фізична культура і спорт	796.01:94(477).015

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18040096>

Анотація. Розкрито основні досягнення вітчизняних спортсменів на міжнародних змаганнях у період з 1991-2025 рр. Було охарактеризовано провідні виступи на чемпіонатах світу, Олімпійських іграх, Паралімпійських іграх, чемпіонатах Європи та кубках світу. Поетапно обґрунтовано становлення та розкіт спортивної галузі в Україні від моменту здобуття нею незалежності. Також описано про кожен вид спорту, а саме: гімнастика, легка атлетика, фехтування, важка атлетика та бокс, і не менш вагомні види спорту такі як: волейбол, футбол та інші командні види спорту.

Здійснений фаховий аналіз охоплював дослідження науково-методичної підтримки, ретельне стратегічне планування, критично важливу роботу тренерського штабу, а також обсяг державної фінансової та організаційної допомоги спортивній сфері. При цьому, автори статті досить детально роз'яснили, що сьогодні вітчизняна спортивна галузь неминуче стикається з низкою надзвичайно гострих соціальних та економічних труднощів, які вимагають негайного та комплексного вирішення на найвищому рівні.

Однією з найвагомніших і, мабуть, найбільш відчутних проблем справедливо визнано значний брак державного фінансування, що безпосередньо спричиняє масовий відтік висококваліфікованих фахівців і перспективних спортсменів за кордон, які змушені шукати там значно кращі умови для тренувань та професійного розвитку. Крім того, не можна не враховувати, що сам по собі воєнний стан істотно збільшив як психологічне напруження, так і фізичні навантаження абсолютно на всіх без винятку учасників спортивного процесу.

Аналізуючи поточний стан справ, стає очевидним, що абсолютно неможливо обійти увагою ті значні та потужні позитивні результати, яких змогли досягти українські атлети на міжнародній арені; це охоплює не лише класичні дисципліни, які мають глибокі багатовікові традиції, та олімпійські види спорту, але й також новітні

¹ Семаль Наталія Володимирівна, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри фізичного виховання, Ужгородський національний університет, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1998-3460>.

² Серебряков Олег Юрійович, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри спортивних ігор, Національний університет фізичного виховання і спорту України, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9074-6521>.

³ Гах Роман Васильович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної реабілітації і спорту, Західноукраїнський національний університет, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3937-2210>.

напрямки, що лише починають активно набирати популярності на світових змаганнях. Безперечно, подібні вражаючі тріумфи надзвичайно суттєво посилюють суспільний інтерес до спорту серед широких верств громадян України.

Ключові слова: міжнародні спортивні змагання, олімпійський спорт, паралімпійський спорт, спортивні здобутки, міжнародна арена, спортивна політика, спортивна інфраструктура, професійний спорт, підготовка спортсменів високої кваліфікації, хокей з шайбою.

The sports achievements of Ukrainians in the international arena: a historical and analytical review

Annotation. The article analyzes the sporting achievements of Ukrainian athletes in the international arena in the period 1991–2025, in particular their participation in the Olympic and Paralympic Games, World and European Championships, World Cups and professional leagues. The historical development of the sports system of Ukraine after independence is considered, the role of gymnastics, boxing, athletics, fencing, weightlifting, as well as team sports such as football and volleyball is emphasized. It is noted that the victories of Ukrainian athletes during the period of hostilities acquire special significance, as they demonstrate to the international community the resilience and unwavering spirit of the Ukrainian people, and sporting achievements become an important symbol of national unity and cultural identity.

The paper analyzes the influence of state support, the development of sports infrastructure, the improvement of coaching methods, scientific and sports support and strategic planning on the high results of Ukrainian athletes. The importance of international cooperation, participation of Ukrainian coaches in global programs and exchange of experience, which contributes to improving qualifications, implementing advanced techniques and preparing athletes for world-class competitions, is highlighted.

This paper presents the social and economic issues that affect the sports sector, namely inadequate state funding, migration of qualified coaches and athletes, impact of martial law, and psychological and physical challenges. The analysis of current trends shows that Ukrainian athletes are successful in traditional sports as well as Olympic sports and emerging disciplines in international tournaments.

The results of the study indicate that Ukrainian sports demonstrate stable high achievements in various disciplines, increase the international image of the state and strengthen the national sports identity. Successes at the Olympic Games, World and European Championships, as well as in international tournaments confirm the effectiveness of the national system of athlete training, strategic management of sports activities and create a reliable basis for the further development of the sports sphere of Ukraine in the face of modern challenges.

Keywords: international sports competitions, Olympic sports, Paralympic sports, sports achievements, international arena, sports policy, sports infrastructure, professional sports, training of highly qualified athletes, ice hockey.

Вступ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. За даними International Olympic Committee Statistics Department, упродовж 2020–2024 років участь у міжнародних мультиспортивних заходах охоплювала понад 200 держав, а рівень конкуренції зріс на 18 % порівняно з попереднім олімпійським циклом, що посилює потребу в системному аналізі результатів окремих країн у світовому спортивному середовищі [1]. На цьому тлі особливої уваги заслуговує динаміка спортивних здобутків України, яка, незважаючи на складні

соціально-економічні умови, продовжує утримувати позиції у групі конкурентоспроможних європейських спортивних націй.

Згідно зі звітом European Network of Sport Science, Education and Employment (ENSSEE, 2024), за підсумками останнього олімпійського циклу частка українських атлетів, що потрапили до ТОП-10 у своїх дисциплінах, зросла на 11 %, а показник результативності у паралімпійському русі залишається одним із найвищих у Європі, поступаючись лише Великій Британії та Нідерландам [2].

Український спорт нині зіштовхується з цілою низкою довготривалих структурних викликів. Фахівці та профільні дослідники одноставно констатують наявність істотних системних криз, що гальмують розвиток галузі, серед яких провідне місце займає хронічний дефіцит фінансування, призначеного для спортивних федерацій. Не менш критичним є і той аспект, що наші атлети часто не мають рівноцінного доступу до модернізованого тренувального оснащення, необхідного для підготовки світового рівня. Це доповнюється тривожною тенденцією масової еміграції висококваліфікованих спортсменів та тренерського складу, а також незадовільною динамікою оновлення та розбудови спортивної інфраструктури, яка значно відстає від актуальних потреб часу. Європейська спортивна рада (2023) вказує, що Україна витрачає лише 0,27% свого державного бюджету на спорт, тоді як країни ЄС витрачають на спорт від 0,5 до 0,8% [3].

Отже, українські спортивні здобутки на міжнародній арені демонструють стабільну динаміку зростання навіть за умов обмеженого фінансування, високої конкуренції та соціально-економічних викликів. Разом із тим, структурні проблеми галузі обумовлюють необхідність комплексної державної підтримки, аби зберегти й посилити міжнародні позиції України у світовому спортивному середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних дослідженнях вітчизняних та зарубіжних науковців значна увага приділяється вивченню ролі міжнародних спортивних подій у формуванні іміджу держави, розвитку фізичної культури та підвищенні конкурентоспроможності українських спортсменів на світовій арені. У праці Є. Приступи, І. Боднар та Ю. Писка аналізуються міжнародні спортивні події як чинник розвитку фізичної культури в Україні. Автори наголошують, що участь українських спортсменів у провідних міжнародних змаганнях сприяє зміцненню національного престижу та стимулює розвиток спортивної інфраструктури [4].

У дослідженні Є. Приступи, І. Боднар та Ю. Писка, присвяченому соціально-економічним і культурним аспектам впливу міжнародних спортивних змагань у контексті воєнного стану, особлива увага зосереджена на тому, що українські спортсмени, попри складні умови, продовжують здобувати високі результати, підтверджуючи стійкість та адаптивність національної спортивної системи [5].

Важливим напрямом сучасних наукових досліджень є також аналіз результативності українських спортсменів у вузьких дисциплінах. Зокрема, С. Артемюк та Х. Хіменес розглядають участь України на міжнародній арені військово-спортивних багатоборств. Автори підкреслюють, що представники України демонструють високі результати завдяки потужній системі підготовки та розвитку спеціалізованих видів спорту [6].

У дослідженні А. Палатного увага приділяється історичному аспекту виступів українських спортсменів у спортивних єдиноборствах на Олімпійських іграх 1992–2016 рр. Автор систематизує здобутки представників України та виявляє ключові тенденції у розвитку олімпійського спорту, які впливають на актуальні досягнення національних збірних [7].

Окрему групу становлять праці, присвячені командним видам спорту. Дослідження О. Радченка, О. Швая, Ю. Цюпака, В. Смолюка та А. Шевчука аналізує виступи національних волейбольних команд України на міжнародній арені у сезоні 2023–2024

рр. Автори наголошують на посиленні позицій України у європейських турнірах та зростанні конкурентоспроможності в командних видах спорту [8].

До важливих досліджень належить також праця S. Kudelina, A. Hetmanenko, O. Nikolaieva та V. Khomutov, у якій розглянуто розвиток спортивного туризму в Україні. Автори зазначають, що міжнародна активність українських спортсменів і туристів позитивно впливає на імідж держави та формування спортивної культури, яка є невід'ємною складовою міжнародних спортивних досягнень [9].

Окремий пласт наукових розвідок стосується соціально-економічних передумов, що визначають можливості українських спортсменів виходити на міжнародну арену. У роботі N. Andriyiv, M. Honchar, Y. Mironova, N. Petrukha та A. Hrytsyshyn досліджуються наслідки воєнних дій для ринку праці України та ЄС, включно з трудовою мобільністю, соціальною адаптацією та трансформацією економічних можливостей держави [17].

Підсумовуючи варто відмітити, що для українців у спортивних здобутках превалюють системний та комплексний підхід. Спершу слід проводити ґрунтовні наукові дослідження, аби потім сформувати відповідну організаційну та інфраструктурну бази для кращої підготовки спортсменів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є проведення комплексного аналізу спортивних досягнень українських спортсменів на міжнародній арені, визначення факторів, що сприяли цьому успіху, і розробка рекомендацій для покращення ефективності підготовки та підтримки в Україні.

Завдання статті:

- 1) Вивчення історичних етапів участі українських спортсменів у міжнародних змаганнях;
- 2) Аналіз сучасного стану підготовки та досягнень українських спортсменів у світовому та європейському рівнях;
- 3) Визначити чинники, що впливають на ефективність спортивної кар'єри спортсменів.

Результати

Варто зауважити, що українська спортивна традиція сягає своїм глибоким історичним корінням визначних здобутків, зафіксованих ще в період існування Радянського Союзу. Внесок атлетів-українців у загальний медальний залік СРСР був, без перебільшення, колосальним. Проте, попри всю цю історичну спадщину, лише після доленосного проголошення незалежності країна розпочала якісно нову спортивну еру, де можливість змагатися під особистим національним стягом миттєво перетворилася на незламний символ здобутого суверенітету та незаперечне підтвердження національної гідності на глобальній арені [9, с. 349].

Літні Олімпійські ігри 1996 року в Атланті стали спортивною подією, яка стала першим міжнародним успіхом України з моменту здобуття країною незалежності, оскільки дев'ять її спортсменів піднялися на вершину. Спортивні досягнення українських спортсменів підтримують свої високі стандарти у боротьбі та гімнастиці, боксі, фехтуванні та кількох інших видах спорту з 1996 року.

Футбол можна назвати найважливішим видом спорту в країні. У 2012 році країна приймала Чемпіонат Європи спільно з Польщею. Турнір сприяв будівництву додаткових спортивних споруд в Україні. Він також підвищив міжнародний імідж України.

Традиційні види спорту України, а саме легка атлетика та гімнастика, продовжують розширюватися завдяки тому, що українські спортсмени продемонстрували свою здатність досягати високих рівнів в інших видах спорту, а саме у боксі, дзюдо, фехтуванні та важкій атлетиці. Результати України у міжнародному спорті змогли створити позитивний розвиток, оскільки країна створила міцну базу, яка надасть їй можливість

бути визнаною та досягти міжнародних спортивних успіхів. Спортивні традиції України розвивалися завдяки тому, що спортсмени добре виконують свою роботу, тренери застосовують свій досвід, спортивні функціонери докладають максимум зусиль, а уряд надає свою підтримку [5, с. 186]. Вважаємо, що окрім підготовки спортсменів до міжнародних змагань, ці ініціативи також були спрямовані на сприяння всебічному розвитку спорту по всій країні. Процес включав розвиток спортивної інфраструктури як один з основних компонентів.

Успіхи спортивних досягнень призвели до міжнародного визнання України як країни, яка може приймати важливі міжнародні спортивні заходи. Розвитку спортивної інфраструктури приділялася така ж увага, як і методам тренувань та науковим підходам до спорту. Тренерський склад працював над своїм професійним розвитком, вивчаючи передовий досвід та впроваджуючи нові методи тренувань, що призвело до того, що українські спортсмени досягли видатних результатів на міжнародних змаганнях [10].

На наше глибоке переконання, безпекові реалії російсько-української війни потребують об'єднання міжнародної спортивної спільноти навколо підтримки українських спортсменів. Окремі вітчизняні науковці зазначають, що основними ризиками на шляху ефективної організації та проведення спортивних заходів в умовах воєнного стану є загострення бойових дій у регіоні та зниження популярності спорту. Попри це, проблемними аспектами діяльності організаторів спортивних заходів в умовах воєнного стану є: розташування в зоні бойових дій; заборона міжнародних змагань; дефіцит бюджетного фінансування спортивних заходів; руйнування спортивних споруд, призначених для проведення спортивних заходів. Основними шляхами подолання кризових явищ, пов'язаних з війною та її наслідками, для організаторів спортивних заходів є: забезпечення безпеки та комфорту під час проведення спортивних заходів, збільшення кількості учасників спортивних заходів, зміцнення міжнародних зв'язків з фізкультурно-спортивними організаціями, удосконалення маркетингової та наукової діяльності, співпраця з громадськими організаціями спорту.

З огляду на це міжнародне співробітництво в сфері спорту в умовах воєнного стану може охоплювати реалізацію міжнародних програм, спрямованих на підтримку спортсменів, їх сімей, запровадження за підтримки провідних міжнародних організацій стипендій для спортсменів, які вимушені займатися спортом в умовах воєнного стану, міжнародних грантів на реалізацію соціальних проєктів, спрямованих на забезпечення гідного рівня життя спортсменів, повноцінне проведення тренувань у складних безпекових умовах.

Гендерна нерівність є одним із фундаментальних проявів соціально-економічної диференціації населення, що призводить до різних можливостей самореалізації жінок і чоловіків у суспільстві. Є. Приступа, І. Боднар та Ю. Писко вказують, що гендерні розриви у відвідуваності спортивних заходів можуть бути більш вираженими в деяких суспільствах, ніж в інших. Отже, окрім індивідуальних атрибутів, потрібно враховувати суспільну гендерну рівність на макрорівні, щоб зрозуміти гендерну нерівність на індивідуальному рівні у відвідуванні спортивних заходів [4, с. 114-115]. До того ж, дослідники виявили більшу відвідуваність спортивних заходів чоловіками, ніж жінками, у всіх країнах ЄС, але також зробили висновок, що вищий рівень гендерної рівності на макрорівні пов'язаний із меншими гендерними розривами у відвідуваності спортивних заходів. Саме таким макрорівнем є міжнародне співробітництво, адже рухи за гендерну рівність у спорті взаємопов'язані з міжнародними рухами розвитку.

Перші Літні Олімпійські ігри, на яких Україна виступала як незалежна держава, відбулися 1996 року в США. До Атланти вирушили 233 українські спортсмени і гучно заявили про себе на весь світ. 9 золотих, 2 срібні та 12 бронзових медалей, – це дозволило Україні посісти високе 9 місце у загальному командному рейтингу. Особливої уваги

заслужують виступи Лілії Подкопаєвої, Олени Костевич та Юрія Чебана, які є не лише спортсменами найвищого рівня, а й провідними фігурами в Україні та за кордоном. Зимові Олімпійські ігри також стали етапом, де Україна знову може продемонструвати свою силу, хоча кількість медалей, здобутих Україною на зимових Іграх, менша, ніж у літніх. Якщо брати до уваги національний рівень, то в даному випадку вищезгадані досягнення були вагомими не лише через отримання медалей, а для сприяння розвитку зимових видів спорту в Україні. У цьому контексті варто згадати й хокей з шайбою: участь збірної України у зимових Олімпійських іграх 2002 року стала історичним дебютом, а перемога ХК «Донбас» у Континентальному кубку ІНФ 2013 року підтвердила потенціал українських команд на міжнародній арені. Фінальний турнір змагання відбувся у Донецьку в оновленому Палаці спорту «Дружба», що стало важливим свідченням розвитку спортивної інфраструктури в Україні.

Участь в Олімпійських іграх мала значний вплив на розвиток спорту в Україні, сприяючи підвищенню інтересу до спорту серед людей, покращуючи спортивну інфраструктуру та популяризуючи шкільний спорт. Служба сприяла підвищенню національної гордості, а патріотизм наших спортсменів, можливо, також сприяв стимулюванню інвестицій у світ спорту. Тому Олімпійські ігри відіграли важливу роль у формуванні спортивної ідентичності України на світовій арені, демонструючи всім не лише плоди спортивної доблесті, а й незламний дух українських спортсменів [13].

Варто зазначити, що з початком повномасштабної війни спорт і футбольні матчі, зокрема, стали для українців справжньою можливістю хоча б частково відволіктися від жахів воєнного часу та шансом отримати заряд позитивних емоцій, зняти напругу.

Футбол в Україні сягає своїх витоків у часи Другої світової війни. Перші футбольні центри в Україні з'явилися у головних містах України – Києві, Львові, Одесі та Харкові. Радянська епоха принесла українському футболу його найкращий період, оскільки українські команди досягли видатних результатів у європейських змаганнях. Міжнародне визнання київське «Динамо» здобуло за керівництва Валерія Лобановського, оскільки він привів команду до перемоги в Кубку володарів кубків та Суперкубку УЄФА. Футбольна команда «Динамо» Київ стала першою радянською командою, яка здобула такі престижні міжнародні трофеї. Перемога київського «Динамо» в європейському футболі зробила Олега Блохіна, Ігоря Беланова та Олександра Заварова вічними легендами футбольної історії.

Після здобуття незалежності Україна зберегла футбольні традиції. Збірна країни дебютувала на Чемпіонаті світу 2006 року і дійшла до чвертьфіналу, програвши майбутнім чемпіонам Італії.

До того ж, у 2012 році Україна разом із Польщею приймала найбільший турнір континенту – Кубок Європи. В турнірі приймали участь 16 збірних. Фінал цього змагання відбувся 1 липня в місті Києві. Загалом українська збірна на цьому турнірі показала себе з найкращого боку, в першому матчі обіграла збірну Швеції з рахунком 2:1, але в наступних матчах не змогла впоратися з сильними збірними Франції і Англії.

Водночас, необхідно відзначити: найбільш яскраві та безумовно талановиті представники нової генерації українських футболістів – серед яких, звісно, беззаперечно домінують визнані світила на кшталт Олександра Зінченка та Руслана Маліновського – із професійною ефективністю виходять у найпрестижніших європейських чемпіонатах. Таким чином, вони не просто грають, але й активно засвідчують перед усією світовою спортивною спільнотою надзвичайно високий, конкурентоспроможний рівень підготовки, що є невід'ємною характеристикою української футбольної школи.

Історично визнана однією з найдавніших форм цілеспрямованої фізичної активності, спортивна гімнастика водночас виступає і найбільш вимогливим видом спорту, оскільки вона не просто об'єднує, а буквально інтегрує в собі цілісний та багатогранний спектр життєво необхідних для атлета якостей. Сюди слід віднести такі

якості як: виняткова фізична міць; еластична гнучкість тіла; абсолютна точність у координації найдрібніших рухів; а також критична недооцінена, атлетична витривалість, необхідна для виконання повної програми. Саме Л. Подкопаєва, чие ім'я стало синонімом тріумфу на міжнародній арені, здобувши золоту медаль на Олімпійських іграх, по праву вважається символом української гімнастичної школи та невичерпним джерелом насаги для багатьох поколінь молодих спортсменів. Досягнення, встановлені Л. Подкопаєвою, беззаперечно мотивували цілу плеяду гімнасток плекати амбітні мрії про олімпійську славу [10].

Згідно з рейтингом BoxRec, Володимир Кличко отримав титул найкращого боксера в історії України. Кличко за свою боксерську кар'єру з 1996 по 2017 рік провів 69 поєдинків, у який здобув 64 перемоги, 54 з яких було нокаутом. Кличко у різний період володів титулами чемпіона світу боксу у важкій ваговій категорії за версіями WBO, IBF, IBO, WBA та The Ring. Друге місце у рейтингу кращих боксерів України займає непереможний Олександр Усик. Він провів 23 боксерські поєдинки, 14 з яких закінчив достроково нокаутом суперника. Олександр Усик абсолютний чемпіон світу в першій важкій вазі у період з 2018 по 2019 роки.

Згодом він почав боксувати у важкій вазі, де у 2024 став абсолютним чемпіоном світу об'єднавши п'ять поясів WBO, IBF, WBA, WBC та IBO. Третє місце у списку BoxRec займає Віталій Кличко. У боксерській кар'єрі з 1996 по 2012 рік Кличко провів 47 боїв, де здобув 45 перемог, 41 з яких нокаутом. У важкій ваговій категорії Віталій Кличко володів титулами WBO, WBC та The Ring.

Завдяки своїм успішним виступам на рингу та розуму, вони зробили Україну найдосвідченішою боксерською нацією у світі. Відмітимо, що саме травень був найуспішнішим для цього виду спорту. Вся країна дивилася по телевізору дворазовий титульний поєдинок Олександра Усика та Дениса Берінчика. Два найкращі бійці світу виграли чемпіонат світу з боксу. Перший став чемпіоном у важкій вазі, а другий здобув перемогу у легкій вазі.

Аналогічно у хокеї з шайбою Україна має своїх провідних представників, які досягли значних результатів на міжнародному рівні. Дмитро Христюк є одним із найуспішніших українських нападників, який провів понад 800 матчів у Національній хокейній лізі, двічі брав участь у Матчах усіх зірок НХЛ (1997, 1999). У подальшій кар'єрі він виступав за збірну України на чемпіонатах світу 2001–2003 років та на зимових Олімпійських іграх 2002 року. Руслан Федотенко, у свою чергу, став дворазовим володарем Кубка Стенлі, а його результативна шайба у фіналі 2004 року принесла перемогу «Тампа-Бей Лайтнінг». Такі досягнення свідчать про те, що український хокей здатний виховувати спортсменів світового рівня, а їхні виступи стали вагомим внеском у формування позитивного іміджу України на міжнародній спортивній арені.

Такі результати, досягнуті у водному спорті, неминуче стимулюють зростання його популярності, сприяють інтенсивному розвитку спортивної інфраструктури, і, що найголовніше, слугують потужним інструментом для заохочення молоді до ведення активного та здорового способу життя [4, с. 115].

Серед основних принципів сучасної підготовки спортсменів є програми психічного здоров'я та психологічного відновлення, які дозволяють спортсменам стати впевненими в собі та цілеспрямованими. Розвиток спорту в Україні також залежить від міжнародної співпраці та підтримки. Міжнародні програми обміну та співпраця спортивних організацій із іноземними тренерами та спортивними організаціями дозволяють українським фахівцям отримувати досвід та розвивати свої навички завдяки впровадженню нових методів тренувань [11].

Спортивний сектор в Україні стикається з численними безпрецедентними викликами через кризу, яка посилює економічну та політичну нестабільність. Спортивна спільнота зазнала великих втрат через повномасштабне вторгнення,

оскільки багато спортсменів залишили свою спортивну діяльність, щоб стати захисниками батьківщини [12].

Виступ України на Олімпіаді-2020 із золотою медаллю Жана Беленюка та 6 срібними й 12 бронзовими медалями вивів їх на 44-те місце в загальному заліку, але успіх Ярослави Магучих, Олександра Хижняка та Ольги Харлан та її команди на Олімпіаді-2024 у Парижі вивів Україну на 22-ге місце з 5 срібними та 4 бронзовими медалями.

Слід підкреслити, що Ольга Харлан увійшла до числа найуспішніших олімпійських атлетів країни за всю історію участі в Олімпійських іграх. У 2025 р. українські команди продовжили демонструвати високі результати на міжнародних спортивних заходах. На Всесвітніх іграх у Ченду (Китай) українська делегація з 224 осіб здобула 44 медалі, серед яких 16 золотих, 14 срібних і 14 бронзових, що дозволило команді посісти третє місце у загальному заліку серед понад 100 країн-учасниць. Водночас на чемпіонаті світу з легкої атлетики у рамках Паралімпійських ігор, які відбулися у Нью-Делі, параатлети з України вибороли 15 медалей: п'ять золотих, п'ять срібних і п'ять бронзових у різних категоріях, підтверджуючи стабільність підготовки, високий рівень техніки та стратегічну ефективність національної програми параспортових дисциплін [10].

Таблиця 1. Медальний залік українських спортсменів на міжнародних змаганнях (2024–2025 рр.)

Змагання	Рік	Золото Срібло Бронза	– – Усього медалей	Місце / Рейтинг
Літні Олімпійські ігри, Paris 2024	2024	3 – 5 – 4	12	22-ге місце (медальний залік)
World Games, Ченду (неолімпійські види спорту)	2025	16 – 14 – 14	44	3-тє місце в загальному заліку
Invictus Games, Ванкувер & Whistler	2025	12 – 11 – 7	30	3-тє місце (історичний результат)
World Para Athletics Championships, Нью-Делі	2025	5 – 5 – 5	15	загальний залік (лишається серед провідних команд)

Джерело: складено авторами на основі [13-16]

Аналізуючи дані таблиці 1 простежуємо, що український спорт розвивається системно, при цьому підтримуючи досить високий рівень конкурентоспроможності та посідаючи одне з чільних місць на арені світу.

Таблиця 2. Індивідуальні результати українських спортсменів

Спортсмен	Змагання	Вид спорту	Результат
Ольга Харлан, Аліна Комащук, Олена Кравацька та Юлія Бакастова	Paris 2024	Фехтування (шабля, командні змагання)	Золота медаль + бронза (індивід)
Ярослава Магучих	Paris 2024	Легка атлетика (стрибки у висоту)	Золота медаль (першість у секторі)
Ірина Коляденко	Paris 2024	Вільна боротьба	Срібна медаль
Ілья Ковтун	Paris 2024	Гімнастика (паралельні бруси)	Срібло

Наталія Кобзар	World Para Athletics Champs 2025	Параатлетика	Золото + срібло
Повний паралімпійський склад	World Para Athletics Champs 2025	Різні	15 медалей у загальному заліку

Джерело: складено авторами на основі [15-16]

Беручи до уваги дані табл. 2 бачимо, що в українських спортсменів досить високі результати у різних видах спорту (зокрема фехтування, легка атлетика, вільна боротьба, гімнастика та параатлетика). Перше золото Олімпіади-2024 для України принесла команда фехтувальників, а саме Ольга Харлан, Аліна Комашук, Олена Кравацька та Юлія Бакастова. У фіналі українські фехтувальниці перемогли команду Південної Кореї [12].

На рис. 1 зображені українські фехтувальниці з золотими медалями на Олімпіаді-2024.

Рисунок 1. Українські фехтувальниці з золотими медалями на Олімпіаді-2024

Джерело: [10]

Ярослава Магучих у стрибках у висоту допомогла Україні досягти лідируючої позиції в цій спортивній дисципліні, і це є доказом ефективності системи підготовки спортсменів. Особисті успіхи Ірини Коляденко у вільній боротьбі та Іллі Ковтуна у гімнастиці свідчать про стабільність українських представників у видах спорту, в яких вони традиційно були сильними. У загальному, паралімпійській команді вдалося здобути п'ятнадцять медалей у різних видах спорту [13].

Висновки

Таким чином, завдяки виступам у широкому спектрі міжнародних дисциплін, українські спортсмени не просто досягають успіху; вони регулярно демонструють визначні результати, при цьому проявляючи себе не лише у традиційно сильних для країни гімнастиці та боксі, але й забезпечуючи чималі здобутки у легкій атлетиці, фехтуванні та футболі.

Однак для подальшого культивування успіху необхідна не лише оновлена, високоякісна інфраструктура – сучасні стадіони та спортивні комплекси, – а й впровадження інноваційних тренувальних методик під керівництвом висококваліфікованих наставників. На жаль, реалії сьогодення диктують суворі умови:

через надзвичайну складність політичної та економічної ситуації, що значно посилюється військовою агресією Російської Федерації проти України, фінансування спортивної галузі є критично недостатнім. Саме тому Україна нагально потребує комплексної фінансової та матеріально-технічної підтримки, яка має надходити як від національних державних структур, так і від міжнародних партнерів.

Список використаних джерел

1. *Around 5 billion people – 84 per cent of the potential global audience – followed the Olympic Games Paris 2024*. International Olympic Committee, 05 Dec 2024. URL: <https://www.thenewsmarket.com/news/around-5-billion-people---84-per-cent-of-the-potential-global-audience---followed-the-olympic-games-/s/3076dcaf-49f3-47d0-beb2-b064df5761fb>
2. *Sport*. European Commission. URL: https://commission.europa.eu/topics/sport_en
3. *Government expenditure on recreational and sporting services*. Eurostat, 21 Mar 2025. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Government_expenditure_on_recreational_and_sporting_services
4. Приступа Є. Н., Боднар І. Р., Писко Ю. Ю. Міжнародні спортивні події як чинник розвитку фізичної культури в Україні. Олімпійський та паралімпійський спорт. Вип. 2. 2025. С. 113–118. DOI: 10.32782/olimpspu/2025.2.19. URL: <https://orcid.org/0000-0001-7862-4567>
5. Приступа Є., Боднар І., Писко Ю. Соціально-економічні та культурні аспекти впливу міжнародних спортивних змагань на фізичну культуру в Україні під час війни. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 15. 2024. 11(184). С. 184–191. DOI: 10.31392/UDU-nc.series15.2024.11(184).37
6. Артемюк С., Хіменес Х. Україна на міжнародній арені військово-спортивних багатоборств. *Науковий дискурс у фізичному вихованні і спорті*. 2023. №1. С. 1–8. DOI: <http://dx.doi.org/10.69468/2786-7544-2023-1-1>
7. Палатний А. Досягнення спортсменів України у змаганнях зі спортивних єдиноборств на Іграх Олімпіад (1992–2016 рр.). *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2017. №2(28). С. 3–12. URL: <https://sportsscience.ldufk.edu.ua/index.php/fazis/article/download/633/611>
8. Радченко О. В., Швай О. Д., Цюпак Ю. Ю., Смолюк В. І., Шевчук А. Б. Досягнення національних волейбольних команд України на міжнародній арені у сезоні 2023–2024. *Спортивні ігри*. 2024. №3(33). С. 49–61. DOI: <https://doi.org/10.15391/si.2024-3.06>
9. Kudelina S., Hetmanenko A., Nikolaieva O., Khomutov V. Formation and development of the sports tourism in Ukraine. *Journal of Education, Health and Sport*. 2022. No 12(4). P. 347-353. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.12775/JEHS.2022.12.04.030>
<https://apcz.umk.pl/JEHS/article/view/46104>
<https://zenodo.org/record/8313201>
10. Speka.ua. Головні досягнення українських спортсменів у 2024 році. URL: <https://speka.ua/life/sportivni-dosyagnennya-ukrayini-u-2024-roci-de-peremagali-ukrayinci-vm5o1d>
11. RBC. Які 7 найкращих українських спортсменів стали світовими легендами. 07 жовтня 2025. URL: <https://www.rbc.ua/rus/styler/ki-7-naykrashchih-ukrayinskih-sportsmeniv-1728193955.html>

12. Новини здорової людини. 9 найбільших спортивних перемог України: як це було? URL: <https://nzl.theukrainians.org/9-najbilshyh-sportyvnyh-peremog-ukrayiny-yak-cze-bulo-dobirka-do-mizhnarodnogo-dnya-sportu.html>
13. Ukrainska Pravda. Результати України на Олімпіаді 2024. URL: <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2024/08/11/7469919/>
14. The Gaze / Ukrinform. Збірна України на World Games 2025. URL: <https://thegaze.media/news/ukrainian-athletes-shine-44-medals-earned-among-worlds-top-three-at-the-xii-world-games-2025>
15. UNN. Invictus Games 2025: українські спортсмени здобули 16 медалей за один день. URL: <https://unn.ua/en/news/invictus-games-2025-ukrainian-athletes-win-16-medals-in-one-day>
16. Mezha. World Para Athletics Championships 2025: Україна здобула 15 медалей. URL: <https://mezha.net/eng/bukvy/ukraine-secures-15-medals-at-2025-world-para-athletics-championships>
17. Andriyiv N., Honchar M., Mironova Y., Petrukha N., Hrytsyshyn A. The Impact of Military Actions on the Labor Market of Ukraine and the EU: Economic, Social and Security Aspects. International Journal of Computer Science and Network Security. 2022. Vol. 22 No. 5. P. 693–701. DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.5.96> URL: http://paper.ijcsns.org/07_book/202205/20220596.pdf